

Werkgebied: Denderhoutem, Haaltert, Heldergerm,
Kerksken, Terjoden

Mededelingen Heemkundige Kring
Groot-Haaltert - 3-maandelijks ledenblad

34e jaargang 2014 - nr. 2

Redactie:

Diepeweg 15, 9450 Haaltert
Voorzitter - Secretariaat
Willy De Loose
053/83.08.81

Medewerkers:

Denderhoutem:

Luc Pots
Hans Sonck
Raf Hendrickx

Haaltert:

Wim Allaer
Jan Paul De Graeve
Marc De Moyer
John Scheerlinck
Christophe Provost
Staf Versavel

Heldergerm:

Roger De Troyer
William Minnaert

Kerksken:

Joris De Kegel - ledenadministratie

Documentatiecentrum:

Warandegedebouw Sint-Gorikspein 17,
9450 Haaltert.

Open: eerste zondag en tweede donderdag
van de maand van 10 tot 12 u.

Gesloten: juli en augustus

Ruiladres:

Diepeweg 15, 9450 Haaltert
Lidmaatschap: € 10
Steunend lid: € 15
Rek.nr. BE40 4395 0830 6163
KREDBEBB

Heemkundige Kring Groot-Haaltert

Email: willydeloose@skynet.be

info@hkhaaltert.be

Website: www.hkhaaltert.be

Elke auteur is verantwoordelijk voor zijn/haar teksten. Teksten mogen overgenomen worden mits bronvermelding.

HK Haaltert is lid van 'Heemkunde Oost-Vlaanderen'.

Redactioneel

Wellicht hebt u via pers en radio alles vernomen over de start van de Priester Daensherdenking in Aalst.

Het werd een waardige plechtigheid naar aanleiding van het 175ste geboorte jaar.

Na een korte plechtigheid aan het monument was er de eucharistieviering met een treffende homilie door Kanunnik Ludo Collin.

In de Kerkstraat werd aan het geboortehuis van de priester een nieuwe gedenkplaat ingewijd, waarna de huldezitting in het stadshuis druk bijgewoond werd.

Ook elders in Vlaanderen schenkt men aandacht aan deze merkwaardige figuur.

Onze regio mag niet ontbreken, omdat Daens en het daensisme, waar Denderhoutemnaar advocaat Aloïs De Backer een voorman van was, nauwe banden hebben met Kerksken en Denderhoutem.

De Heemkundige Kring kreeg de medewerking van het Gemeentebestuur, de Cultuurraad en de DF-afdeling Kerksken-Heldergerm voor de organisatie van een waardige herdenking. Elders in dit nummer staat het volledige programma.

Twee items verdienen onze speciale aandacht. Enerzijds de uitgave *'Advocaat Aloïs De Backer, de man en zijn tijd'* door Luc Pots en anderzijds *'De pijn Daensist te zijn'* door Joris De Kegel. Verdere bijzonderheden over de werken vindt u eveneens in dit nummer. Wij willen deze twee uitermate boeiende en geschiedkundig verantwoorde studies graag aanbevelen. De twee boeken horen zeker thuis in onze plaatselijke bibliografie.

Maken wij er in Denderhoutem en in Kerksken een waardige herdenking van? Graag nodigen wij onze lezers uit deel te nemen aan de activiteiten. Van harte welkom!

Wal

Heemkundige Kring Haaltert

Voorstelling boek 'De pijn daensist te zijn' van Joris De Kegel

Donderdag 14 augustus 2014, Sint-Martinuskerk Kerksken 20 uur.

'Daens 175' herdenkt vanaf 1 juni de 175e verjaardag van Adolf Daens die geboren werd op 18 december 1839. Het is ook 120 jaar geleden dat priester Daens zijn inspirerende en hoopgevende politieke boodschap lanceerde. Dit gebeurde in Kerksken op 1 oktober 1894 toen hij lijsttrekker werd van de Christene Volkspartij. Aan de plaatselijke pastoor schreef hij op zijn naamkaartje de motivatie van zijn beslissing.

Het boek 'De pijn daensist te zijn' vertelt aan de hand van niet eerder gepubliceerde documenten en getuigenissen het verhaal van niet alleen de bekende hoofdrolspelers maar ook het engagement van de plaatselijke spilfiguren en volgelingen, hun triomfen en vervolging.

De gevolgen van de werkstaking in Kerksken van 8 februari 1897 was de eerste confrontatie van de Christene Volkspartij met de Sociale Kwestie en de aanzet tot het stichten van coöperaties, onderlinge kassen en vakbonden. Het aanvankelijk succes van sociale instellingen en voorzieningen van de Christene Volkspartij zullen uiteindelijk de aanleiding zijn om priester Daens monddood te maken

Het boek beschrijft verder het verhaal van 4 generaties daensisten in Kerksken, in de Denderstreek en in Amerika. Hoe daensisten meewerkten aan de 'Gazette van Detroit'. Aan het verhaal van 'Flandria-America' en van 'De Straal', de tweetalige Nederlands-Engelse krant.

Verder komen we te weten hoe in de Denderstreek na WO I en WO II het daensistische gedachtegoed overleefde in de opeenvolgende Vlaams-nationale partijen en welke de rol was van de repressie. Ondanks alles blijven de daensisten in Kerksken 'Het Lied van den Groenen Strik' zingen.

De publicatie 'De pijn daensist te zijn' van Joris De Kegel bevat een voorwoord van Professor Frans-Jos Verdoodt. Het boek circa 250 blz., wordt uitgegeven op A4 formaat en in kleur, gelijmd en met geplastificeerde cover.

Het kan besteld worden door voorintekening tot 15 juli door overschrijving van € 19 op rekening van de Heemkundige Kring Haaltert BE40 4395 0830 6163 KREDEBB met vermelding boek Daens of via e-mail: dekegel.joris@telenet.be. Tel. 053 83 60 15

Wie een boek heeft gereserveerd wordt uitgenodigd op de voorstelling, met daarna de opening van de tentoonstelling en afgesloten met een receptie. Het boek kost hierna € 22.

De auteur Joris De Kegel werd geboren te Kerksken op 8 augustus 1943. Hij is daensist van de vierde generatie. Zijn overgrootvader Jozef Callebaut was Roelander en spilfiguur van de Christene Volkspartij. Diens archief bleef bewaard en samen met persoonlijke getuigenissen vormt het de kern van 'De pijn daensist te zijn'.

De Heemkundige Kring, Gemeentebestuur, Cultuurraad en Davidsfonds organiseren ter gelegenheid van de herdenking Daens 175 jaar:

Denderhoutem

zaterdag 5 juli 2014, kerkhof 17.30 u.

- **Herdenking advocaat Aloïs De Backer aan het grafmonument.** Aansluitend, onder begeleiding van de harmonie 'Moed en Volharding', naar de Sint-Amanduskerk voor een plechtige eucharistieviering. Na de mis in de academie voor muziek, woord en dans: Boekvoorstelling 'Aloïs De Backer, de man en zijn tijd' van Luc Pots. Opening tentoonstelling 'Aloïs De Backer, de man van bij ons en zijn tijd' van 5 juli tot 10 augustus.

Haaltert

zondag 6 juli 2014, centrum De Kouter 10.30 u.

- **11 juliviering**
Gelegenheidstoespraak door Johan Velghe, voorzitter priester Daensfonds

Kerksken

donderdag 14 augustus 2014, Sint-Martinuskerk 20 u.

- **Boekvoorstelling 'De pijn daensist te zijn' van Joris De Kegel.**
- **Opening van de Daenstentoonstelling van 14 tot 31 augustus.**

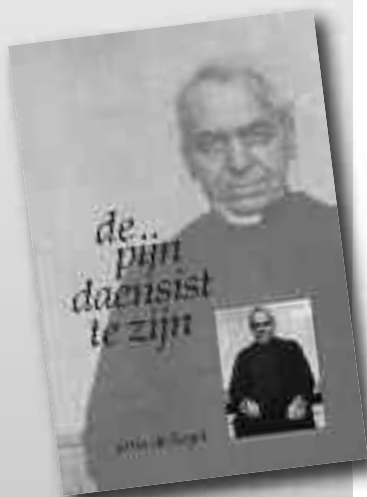
zondag 21 september 2014, Sint-Martinuskerk 10 u.

- **Herdenkingsmis voor de Daensisten van Kerksken**
Na de misviering, onder begeleiding van de Koninklijke muziekmaatschappij 'De Jonge Kunstminnaars', tocht naar de Bergstraat voor de onthulling van een gedenkplaat aan de woning waar op 1 oktober 1894 de kandidatenlijst van de 'Christene Volkspartij' werd samengesteld en de eerste Daensistische coöperatieve 'De samenwerkende wevers van Kerksken' werd gesticht.

Haaltert

zondag 2 november 2014, Sint-Gorikskerk 15 u.

- **Uitvoering Daens-Cantate**
Muziek Octaaf Boone, tekst Julien Librecht
in samenwerking met het Symfonisch orkest van Aalst, dirigent François Van Den Bergh met de koren 'Vrolijke Musici' uit Haaltert en 'Meergalm' uit Berlare.

Avidia's straatje en kant

Van de Hoogstraat ga je in de Windmolenstraat, je neemt het 1ste wegje links en belandt terug op de Hoogstraat. Zo wandelde je door buurtweg nr. 103, de Gavelweg, in de volksmond 'Avidia's stretjen' geten .

Avidia Coppens

Vanwaar de naamgeving die bij oudere buurtbewoners nog steeds in trek is? De wegel grensde aan de woning van handelaar Jan Baptist Lauwereys en Avidia Coppens. In de jaren zestig werd het wegeltje verplaatst naar zijn huidige ligging.

Avidia werd geboren op 14 november 1863 in de Kapellestraat (nu Houtmarkt). Haar vader staat vermeld in de BS als landbouwtapper-winkelier en haar moeder Virginie Meganck als landbouwster-herbergierster. Na de geboorte van het 3de kind, Jozef, verhuisden zij naar 'de Dorpsplaats' waar er nog zeven kinderen geboren werden.

Jan Baptist Lauwereys, alias 'Siskes Zjang' huwde te Haaltert met Avidia op 10 oktober 1898. Hij was de oudste zoon van bakker Franciscus Lauwereys en Maria Theresia Baeyens uit de Windmolenstraat. Jan Baptist bouwde er in 1900 een mooie woning met kantatelier. Na hun dood werd die bewoond door hun dochter Jeanne, die gehuwd was met Joseph Lerniaux. Na hen kwam de familie Leon De Backer en sinds 1960 zijn Piet en Carinne Verleysen-Meersman de eigenaars.

Het bijgebouw, links op de prentkaart, was het atelier en werd in 1965-66 verbouwd tot woning van Odillon en Maria Nerinckx-Gees.

Jan Baptist was actief in de kantnijverheid en was eveneens groenten- en fruithandelaar. Op bijgevoegde foto zien wij een aantal werknemers bij de aardappeloogst. Bij hen ex-schepen Henri Meganck (Felissens Henri), die woonde op de Achterstraat en schepen was van 1947 tot 1960.

Blijkbaar was Avidia zeer bedreven in het ontwerpen van patronen voor de prachtige kantstukken. Zij werd enorm gewaardeerd in kantmiddens. In die periode (het interbellum) waren in Haaltert ruim 30 kantuitgevers actief, die thuiswerk verschaften aan honderden kantwerksters. Josephine, de ongehuwde zus van Avidia, was eveneens actief in de kanthandel.

Aardappeloogst, in het midden Schepen Henry Meganck

Woning J.B. Lauwereys in de windmolenstraat

In 1989 werd door het Davidsfonds dit kunstig ambacht, dat onze gemeente destijds naam en faam gaf, in het daglicht geplaatst met spraakmakende kanttentoonstellingen, met publicaties en met de oprichting van een kantgroep.

Het gezin van Jan Baptist Lauwereys werd gezegend met drie kinderen: Jeanne, Anna en Maria. Jeanne huwde met Joseph Yernaux en kreeg vier dochters, van wie de jongste, Françoise (° 1929) de kantmicrobe erfde van haar grootmoeder. Op latere leeftijd vatte zij nog studies aan in het kantklossen bij Jaklien Cools.

“Het kantkloskussen waarop zij startte, kwam van haar grootouders. Gauw bleek haar dynamisme en gedrevenheid. Ze was ‘rap’ van aanpakken en bovendien is ze zeer creatief.

Van bij de aanvang van haar cursussen creëerde ze naast haar schoolse werk haar eigen artistieke benadering in alle mogelijke varianten: ‘met meerkleurig naturalisme naar een haast driedimensionele kant’. (1)

Naast klassiek kantkloswerk vervaardigde Françoise D’Haenens-Yernaux eveneens ‘meerkleurig kantwerk’ dat zij exposeerde. De catalogus (2) maakt melding van klassieke kantstukken en van een respectabel hoeveelheid ‘meerkleurig kantwerk’.

De catalogus is vooral interessant voor kantliefhebbers. Belangrijke bijdragen worden gewijd aan de verschillende kantsoorten die bij ons vervaardigd werden. Hierna een beknopt overzicht.

Kant: decoratieve textielsoort gevormd door een losse schikking van meestal fijne draden, vervaardigd met de naald of klossen. Sierlijke motieven worden op een basisgrond met mazen aangebracht of door spijlen (staafjes)samen gehouden. Meestal wordt wit vlas of katoen gebruikt, voor kloskant ook witte en zwarte zijde, metaaldraad en recentelijk ook kleurdraad. Kant wordt gebruikt voor het versieren van kleding en interieur. Gebreide, gehaakte of door vlechten of knopen verkregen textielen worden niet als kant beschouwd. Mechanische kant ontstond in de 19de eeuw door applicatie op mechanische tule.

Naaldkant: is ontstaan in de 16de eeuw. De onmiddellijke voorloper van dit type kant is point coupé: borduursel dat is opgewerkt door kleine gedeelten uit de stof te knippen, de randen te cordonneren en de openingen met siersteken te vullen. Voor het vervaardigen van de naaldkant wordt er een patroon getekend, aanvankelijk op perkament, later op papier. Het procédé werd ook in Italië en in Frankrijk toegepast. In België werd in de 19de eeuw naaldkant gemaakt in navolging van de point de Venise en de point de France. De point de Bruxelles, ook point à la rose genoemd, heeft bloemmotieven op een zeer fijne maasgrond, de point de gaze.

Kloskant: België wordt als de bakermat beschouwd van dit kantprocédé. De oudse kloskant werd met metaaldraden vervaardigd. In 17de eeuwse schuttersstukken is het royale gebruik te zien van goud- en zilverkant aan het mannenkostuum.

Het klossen bestaat uit het door elkaar werpen van de klosjes in een bepaalde volgorde.

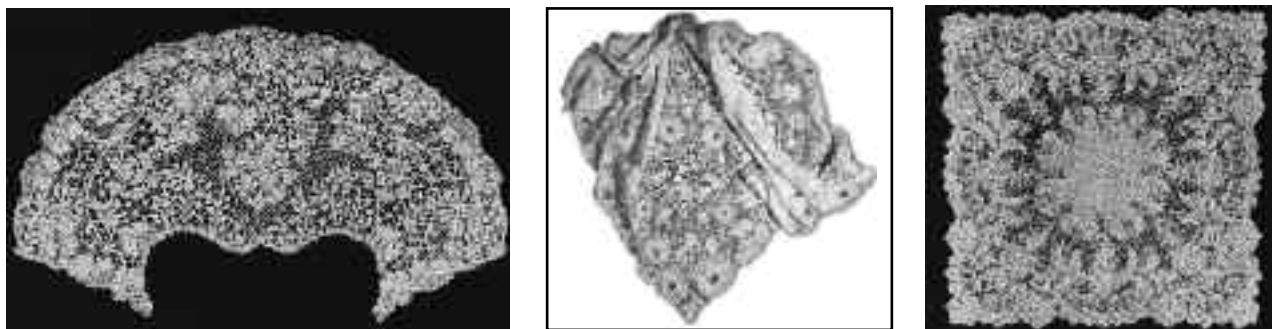
Bij Brusselse kant werd vaak kloskant met fijne naaldkant gecombineerd, zoals in de point d’Angleterre.

Voor Brugge is de meest typische textielkunst ongetwijfeld de kloskant. Deze soort heeft tot in de 17de eeuw onder de verzamelnaam ‘Vlaamse kant’ in Europa furore gemaakt. De allersfinste Brugse kant is de zogenaamde ‘toveressesteek’ die vaak met 300 tot 700 klossen gemaakt wordt.

Duchessekant: is een kloskant, gebaseerd op de oud-Vlaamse kanten en de 18de eeuwse Brusselse kloskant, waarbij het typische bloemenmotief centraal staat. De naam werd afgeleid van Marie-Henriette, hertogin (Duchesse) van Brabant, die door haar huwelijk met Leopold II Koningin van België werd. Deze kant, ontworpen door de zussen Lecompte uit Brugge, genoot haar voorkeur.

Valenciennes: einde 17de eeuw werd in Valenciennes een kloskant ontwikkeld op basis van de bestaande Antwerpse kant. Typisch voor deze kant is de aanvankelijk ronde, later vierkante mazengrond waarvan de vier zijden gevlochten zijn. Dit resulteert in een bijzonder stevig en sterk kantwerk, gemakkelijk te strijken. Wordt vaak verwerkt in linnengoed.

Mechelse kant: wordt ook wel 'Koninklijke kant' genoemd omdat hij aan het Franse en Engelse hof zoveel succes kende. Het grondwerk is een zeshoekige tralie en de motieven, geklost in linnenslag, zijn omgeven door een sierdraad.

Lierse kant: ontwikkeld in de 19de eeuw. Deze kantsoort werd gebruikt voor grote stukken zoals gordijnen, sluiers enz. en was financieel niet haalbaar voor klos- en naaldkant. De kant wordt geborduurd met een haak op mechanisch geweven tule die op een borduurraam gespannen wordt.

Parijse kant: point de Paris is in de 18de eeuw ontstaan in de omgeving van Parijs, maar het is vooral Turnhout dat zich ontpopte als centrum van de Parijse kant. Het is een kantsoort met doorlopende draden. Het kenmerk is de zeshoekige tralie en de tekeningen bestaan meestal uit bloemen, bladeren, ranken en dierenmotieven. Vooral gebruikt voor tafellinnen en altaarkleden.

Rosalinekant: het pareltje onder de bloemenkanten. Ontstaan op het einde van de 19de eeuw. Onze regio was het mekka van deze prachtige kant. Wij kennen twee soorten: 'de platte' en 'de geparelde' Rosaline die zijn naam dankt aan het pareltje, met de naald gemaakt, dat in het hartje van het bloempje genaaid wordt.

Binche kant: is het neusje van de zalm en het pronkstuk van de Brugse kantkunst. Het is een zeer fijne kloskant, die verwerkt wordt met fijn garen, fijne klosjes en fijne lange spelden. Ingewikkelde tekeningen worden tot een ragfijn kunstwerk uitgewerkt met behulp van honderden spelden en zeer fijne draad.

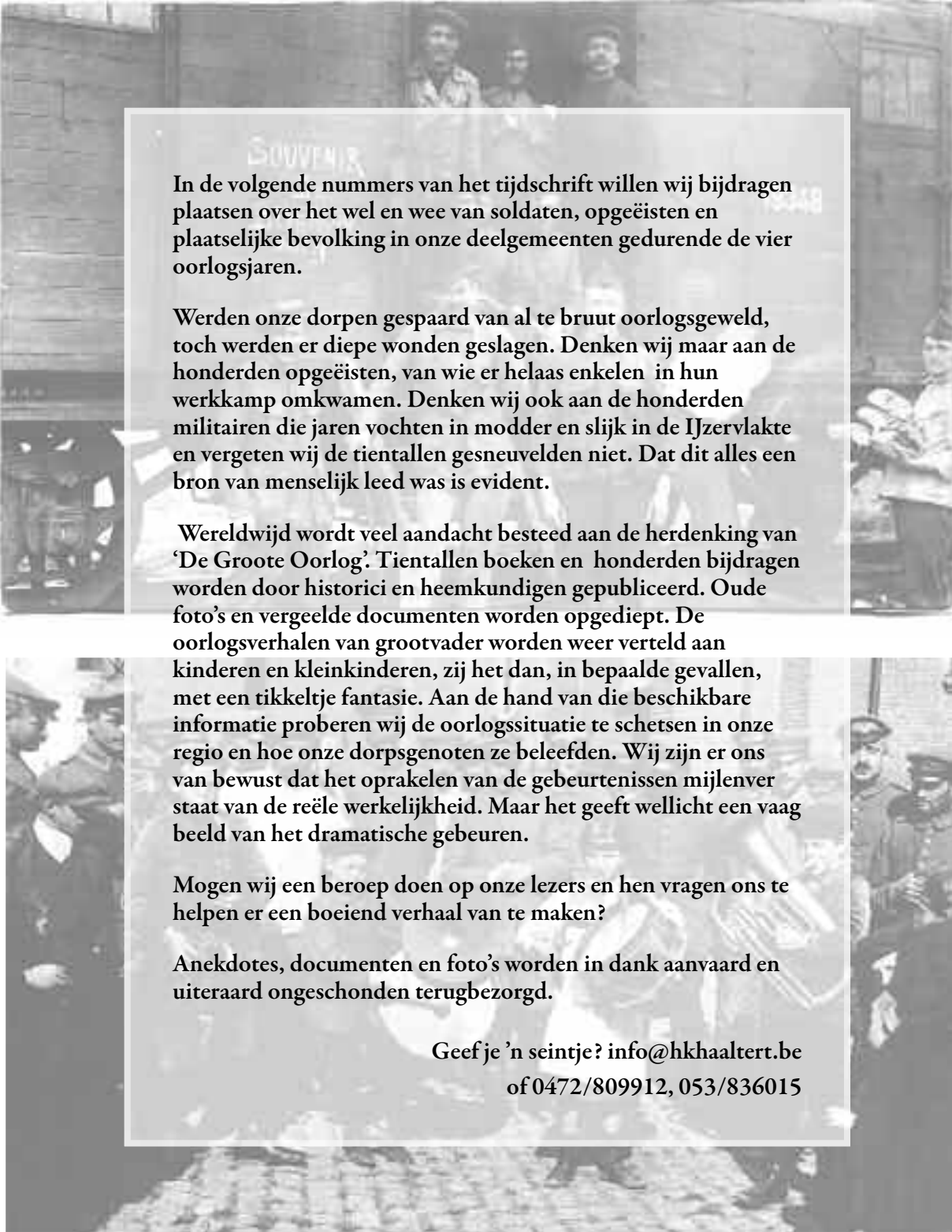
Russische kant: kenmerkt zich door een kronkelend lint dat een sierlijk motief vormt. In Rusland wordt deze kant voornamelijk in kleur uitgevoerd en gebruikt als versiering van nationale klederdrachten. Ook in Haaltert werd een kantsoort ontwikkeld door het gekende huis Jenny Minne-Dansaert, nl. 'Point d'Eeckent'. De naam werd ontleend aan het gehucht Ekent (Sint Anna), waar haar kantschool gevestigd was. De windmolenstraat was tot WO II een oase van bedrijvigheid waar honderden thuiswerksters een inkomen vergaarden. Naast het kantatelier van 'Avidia's' was er naast het confectiebedrijfje van Emiel Vervoort, waar kinderkledij gemaakt werd. Ook de vervaardiging van fietszakken stond een periode op hun actief. Tegenover 'Avidia's' was er de kanthandel van Raymond Deleenheer (schepen van 1938 tot 1952). Dochter Angéle en zoon Albert hebben de zaak voortgezet tot ca.2000.

Willy De Loose

1-Jaklien Cools in *Catalogus Tentoonstelling, Den Tat, Dilbeek, 2006*

2-Catalogus ons bezorgd door Gilbert Temmerman

3--Uit DF-kantkalender 1986

In de volgende nummers van het tijdschrift willen wij bijdragen plaatsen over het wel en wee van soldaten, opgeëisten en plaatselijke bevolking in onze deelgemeenten gedurende de vier oorlogsjaren.

Werden onze dorpen gespaard van al te bruto oorlogsgeweld, toch werden er diepe wonden geslagen. Denken wij maar aan de honderden opgeëisten, van wie er helaas enkelen in hun werkkamp omkwamen. Denken wij ook aan de honderden militairen die jaren vochten in modder en slijk in de IJzervlakte en vergeten wij de tientallen gesneuvelden niet. Dat dit alles een bron van menselijk leed was is evident.

Wereldwijd wordt veel aandacht besteed aan de herdenking van 'De Grote Oorlog'. Tientallen boeken en honderden bijdragen worden door historici en heemkundigen gepubliceerd. Oude foto's en vergeelde documenten worden opgediept. De oorlogsverhalen van grootvader worden weer verteld aan kinderen en kleinkinderen, zij het dan, in bepaalde gevallen, met een tikkeltje fantasie. Aan de hand van die beschikbare informatie proberen wij de oorlogssituatie te schetsen in onze regio en hoe onze dorpsgenoten ze beleefden. Wij zijn er ons van bewust dat het oprakelen van de gebeurtenissen mijlenver staat van de reële werkelijkheid. Maar het geeft wellicht een vaag beeld van het dramatische gebeuren.

Mogen wij een beroep doen op onze lezers en hen vragen ons te helpen er een boeiend verhaal van te maken?

Anekdoten, documenten en foto's worden in dank aanvaard en uiteraard ongeschonden terugbezorgd.

Geef je 'n seintje? info@hkhaaltert.be
of 0472/809912, 053/836015

Herinneringen Heldergerm 1945

Een opname van het 2de en 3de leerjaar in de Gemeentelijke Jongensschool met meester Kamiel Callebaut. Deze leerkracht was interimair in de school gedurende de oorlogsjaren.

Vooraan: 1: Gaston Van der Haegen, 2: Robert Verbeken, 3: Roger De Pelsemaeker, 4: Edmond De Troyer, 5: Georges Hansens, 6: Frans Van der Gucht, 7: Willy Vonck, 8: Willy Van Wassenhove

2de rij: 1: Marcel De Cooman, 2: Georges Volckaert, 3: Roger Temmerman, 4: Willy De Vulder, 5: Petrus Scheerlinck, 6: Michel De Rijck, 7: Arthur Van Liedekerke, 8: Ghislain Beerens, 9: Marcel Meert, 10: Emiel Vijverman

3de rij: 1: Oscar Haegeman, 2: Frans Haesaert, 3: Pierre Van den Dooren, 4: Laurent Matthijs, 5: Emiel Van Liedekerke, 6: Roger De Pauw, 7: Cyriel Van Impe, 8: Robert De Troyer, 9: Willy D'Haeseleer

4de rij: 1: Michel De Troyer, 2: Alfons Blondeel, 3: Walter De Cooman, 4: Hector De Troyer, 5: Pierre D'Hondt, 6: Herman Hendrickx, 7: Etienne Schouppe, 8: Prosper De Leeuw, 9: Maurice De Koker, 10: Emiel Lauwereys, 11: Albert Van Herreweghe, 12: Alfons Andries.

Roger De Troyer

Staat van Goed Heldergem 1710

Mijn oud-overgrootouder Judocus De Troyer, gedoopt te Mere op 25 januari 1660, overleed te Ressegem op 14 februari 1709. Hij was gehuwd met Joanna Ver(h)eecken. Bij zijn overlijden waren er zes minderjarige kinderen (toen jonger dan 25jaar): Jan (23j.), Gillis (21 j.), Adriana (18 j.), Catharina (11 j.), Anne Marie (9 j.) en Hendrik (6 j.).

In dergelijke omstandigheden was men verplicht een voogd aan te stellen en een 'Staat van Goed' (inventaris van de bezittingen) op te maken. Lauwereys De Troyer werd aangesteld als 'voogd paternelle' (vaders kant) en Jacques Maegherman als 'voogd maternelle' (moeders kant).

De opstellers van de inventaris, Joos De Meyer, baljuw, Jan van der Smessen, burgemeester en Lieven Coppens, schepenen, legden de gewijde eed af op 14 juli 1710 in aanwezigheid van de weduwe. Als eerste werd genoteerd 'de bewoonde hofstede, gelegen op den Driesch, binnen de parochie Ressegem, groot 50 roeden'. De hofstede met schuur werd

geschat op 126 gulden. De koestal (15 g), een koe (30 g), een bed en slaapbenodigdheden (12 g), een koffer van wit hout (2 g 8 stuivers), een weefgetouw en drie spinnewielen (19 g 16 st), een karnemelkkuip met saenpot (15 g), een waskuip met koelvat (15 st), een ketel met ijzeren pot en pollepel in koper (3 g 12 st), al het aardewerk, potten, pannen, schotels en lepels (1 g 4 st), een vleesblok met vijf stoelen (1 g 14 st), een schup, een kaphouweel, een mesthaak, kleine geijkte gewichten, een bijl met mes, een ijzeren hamer (4 g 18 st), een swingelbert, swingel met een slach (12 st), de messinck in den hof (3 g), een hesp met andere kleinigheden (1 g 4 st), een mulde met een assen kuipken (1 g 4 st), zes bundels vlas (3 g 15 st), een vlegel en een riek (15 st), vijf hennen (2 g), al het graan en gerst op de hoeve (9 g).

Op het Capelleveld twee dachwant bezaaid met masteluin, een vat lijnzaad met wat boonen (32 g), nog een vat lijnzaad gezaaid op het land van Joos Kielmans, alleen het zaad gerekend (2 g 2 st), een derde weide van 2 dachwant op het Capelleveld en bewoonde hofstede (7 g), voor een totaal bedrag voor de huiselijke voordelen van 279 g 15 st).

Dan volgde 'het kapittel der schulden' o.a. aan de kerk Sint Antonius van Borsbeke, aan Joos Van Cromphaut, aan de kerkbediende, aan zijn zus Appolonea voor geleend geld, aan Caeyman van Aalst voor lijnzaad, aan Charles Philippus Waeyenaert voor belastingen jaar 1709, voor een totaal van 45 gulden 10 stuivers. Schuldig aan Sieur Beirnaert van Herzele voor slachtgeld (10 g 1 st).

De begrafeniskosten met o.a. de uytvaert, het waslicht (kaarsen), de lichter, de grafmaker en de klokkenluiders bedroegen 13 gulden. Weduwe Cornelis ontving 12 g voor arbeid.

De salarissen van de baljuw en schepenen bedroegen elk 18 stuivers, in totaal 192 g 3 stuivers.

De griffier J. Trauwaen noteerde een huiselijk voordeel van 81 g en 10 st.

Dergelijke 'staten van goed' geven ons een duidelijk beeld van de levensomstandigheden én van de levenswijze van een modaal gezin in het begin van de 18e eeuw.

Roger De Troyer

De joërlieke dialektkwis van 't Davidsfonds en 'n Heemkring

't Was giejen bescheten mert, niemand was oëgestuëten en iederiejen o katenaanse me makanderen. 't Woëren gin onnuëzele troetens, of verwoodje zotten mor slimme Oiltjeneiren.

Ver sommigen wa moeilek, mor in 't algemiejen tog een graleke plezierige bezigged.

En na, 'n outjslag:

1. Phaedra Van Keymolen. (Ze mocht weeral, ver de virde kiejer, den 'ojben' meepakken ver em e joër op eer kas te zetten in eer beste plösj.)
2. Kris Van den Broeck
3. Maria Stockman
4. Joris Redant
5. Raf Hendrickx
6. Jo Vonck
7. William Van Cromphaut
8. Mireille De Vos
9. Kris Braeckman
10. Marleen Van Impe en de rest van 't peleton.

Allemoël gralek nouëg bedankt ver te kommen en tot nostjor.

De quizmasters Omer en Willy met de laureaten

Atomse "coureurs"

Na de Atomse voetballers, kaatsers, duivenmelkers en vinkeniers kon een bijdrage over onze "coureurs" uiteraard ook niet ontbreken.

De eerste vermelding van een wielervedstrijd (weliswaar voor toeristen) in ons dorp vonden wij terug in "De Volksstem" van 3 mei 1911.

Wielrijders !!
Koopt geen occasie velos meer, maar
wel een nagel nieuwe van 't gekend
HUIS
GUSTAVE BAETEN
DENDERHAUTEM, (BORREKENT),
gansch in orde, beste banden Torpedo
(krein iq 't wiel) enz., gewaarborgd
375 Fr.
Let op 't adres en narzelt niet moet ge
een velo koopen. 1037

Wielrijders
Al wie zich een velo aanschaffen moet,
wendt zich naar het huis **DE VLAAMSCHE
LEEUEW.**
Denderhautem. — Uitslag der koers, 35 km.
Tberisten: 1. Van Eeckhout Leon, Erpe,
op rijwiel, **VLAAMSCHE LEEUEW**, banden Dun-
lop. — 3. De Grootte Cyrille, Aalst, rijwiel
VLAAMSCHE LEEUEW, banden Dunlop.
De prachtigste en sterkste gemaakte ma-
chienen onder alle opzichten. Gewaarborgd
met gemak van betaling.

Edgard De Putter

Onze eerste Atomse kampioen was **Edgard DE PUTTER** (°18/6/1909 †27/12/1983) uit de Vondelen. Als onafhankelijke won hij in 1931 de "Grootte Velokoers, omloop van Sottegem" (156 km). Op de foto hiernaast poseert de winnaar met fiets en palm in een koerstrui van de fietsenfabrikant "De Grootte Leeuw" van Camiel Schotte. Hij werd prof in 1932 en kreeg in 1933 een contract in de ploeg van het rijwielmerk "Cycles Van Hauwaert" van Cyrille Van Hauwaert, in 1907 de pionier van het Belgische wielrennen.

Hij bleef prof tot 1935 en werd o.a. 32ste in Parijs-Brussel in 1933. In 1936 werd hij nog cyclocross-kampioen van Oost-Vlaanderen.

In 1925 plaatste Gustave Baeten uit den Borrekent haast maandelijks een publiciteit in De Volksstem waarin hij nagelnieuwe fietsen - gansch in orde en met de beste banden en torpedoremmen - aanbood aan een promotieprijs van 375 Fr.!

Ook tijdens de Tweede Wereldoorlog werd er met "Grote" Kermis Denderhoutem nog een koers georganiseerd op 10 september 1942, dit voor beroepsrenners B en ten voordele van Winterhulp.

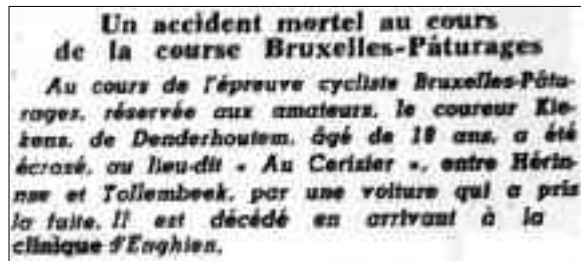
Wie ongetwijfeld een groot kampioen zou zijn geworden was de beloftevolle **Leon KIEKENS** (° 9/10/1934 † 12/4/1953) van den Dries.

Leon Kiekens

De overwinnaar omstuwd door organisatoren en supporters

Jammer genoeg werd hij op 12 april 1953 tijdens de wedstrijd Brussel-Paturâges (Henegouwen) voor liefhebbers tussen Herne en Tollembeek aangereiden door een auto die nadien vluchtmisdrijf pleegde.

TE DENDERHOUTEM werd verleden week de sympathieke renner Leon Kiekens ten grave gedragen; tientallen renners, en vooral tal van kafjotters woonden o. m. de begrafenis bij; in de lijkstoet werden tevens veel rouwkransen opgemerkt.

De 18-jarige renner werd nog naar het 5 km verder gelegen Edingen gevoerd waar hij in de kliniek overleed.

Bij zijn begrafenis zag de "Plesj" zwart van het volk. De lijkstaf werd door collega's renners en zijn vrienden Kafjotters de kerk binnengedragen.

Frans SIROYT (° 21/7/1929) heeft samen met zijn kompaan menig Atommenaar in vervoering gebracht. hebben menig Atommenaar in vervoering gebracht.

Frans Siroyt maakte vooral furore bij de liefhebbers: hij was een goede sprinter en won bijna elke koers waarin hij meereed. In 1952 eindigt hij als onafhankelijke 3de in de Grote Lenteprijs van Hannuit en wordt Oost-Vlaams kampioen. Hij krijgt een contract aangeboden in de wilerploeg Van Hauwaert. Op 21.4.1953 wordt hij

Frans Siroyt – Kamp.O.Vl. 1952

Zijn profcarrière begint hij in 1951 nadat hij onder meer een jaar eerder bij de amateurs een etappe in de Ronde van België won. Hij wint 8 koersen maar komt zwaar ten val in de Ronde van België en moet lang revalideren. In 1953 huwt hij Simonne Haegeman (“van Gomaar”)

In zijn carrière nam hij zesmaal deel aan de Ronde van Frankrijk. Hij was knecht in de ploegen waarin Rik Van Steenbergen en later Rik Van Looy de kopmannen waren. Hij was 10 jaar lang de vertrouwensman en luitenant van de Keizer van Herentals en wegkapitein van wat men ook wel de Guardia Rossa, de Roze Wacht noemde.

Ondanks zijn dienende rol wist Edgard Sorgeloos zelf ook, mede door zijn snelle spurtbenen, een aantal grote overwinningen te boeken. Zo won hij in 1955 de derde etappe in de Ronde van België én de Ronde van Zwitserland. In 1959 en 1964 schreef hij de Italiaanse klassieker Sassari-Cagliari op zijn naam. In 1962 won hij de GP Parisien, de achtste etappe van Paris-Nice. Maar hij vergat ook “zijn” Atom niet en wint er op 27.7.1962 het criterium voor Frans Melckenbeek en Benoni Beheyt.

8ste in Denderhoutem en in datzelfde jaar komt hij ook uit in Luik-Bastenaken-Luik.

Zijn eerste overwinning als prof boekt hij in de ploeg Terrot-Hutchinson - de ploeg Van Charly Gaul - in Erembodegem, dorpsgenoot Edgard Sorgeloos eindigt er 10de. Een maand later wint hij in Bracquegnies. In 1955 vindt hij onderdak in de ploeg Van Hauwaert-Maes, eindigt altijd binnen de eerste 10 maar kan geen overwinning boeken.

Van 1956 tot 1960 vindt hij geen onderdak bij een merkenploeg en rijdt hij als individueel. In 1956 heeft hij succes met uitslagen binnen de eerste 10, in 1958 eindigt hij 8ste in Zottegem maar dan blijkt de veer gebroken. In 1959 rijdt hij nog de E3-prijs en de Scheldeprijs maar in 1960 hangt hij de fiets definitief aan de haak.

Edgard Sorgeloos (°14/12/1930) – alias “de Labie”, genoemd naar zijn moeder Rachel - staat en stond bekend als het prototype van de echte “meester”knecht maar hij behaalde zelf ook 34 zeges. Op zijn zeventiende fietst hij al 13 zeges bij elkaar en in 1949 wint hij 21 van de 30 gereden koersen. In 1950 wint hij 13 koersen bij de onafhankelijken.

Edgard Sorgeloos bij de Elvé-Peugeot-ploeg 1955

De “Labie” in 1957 in de Cora-ploeg van Rik Van Steenbergen

1964: Meesterknecht Edgard Sorgeloos staat in de Solo-Superia-Flandriaploeg een wiel af aan kopman Rik Van Looy, de Keizer van Herentals.

In 1965 zegevierde hij in het criterium van Aalst nadat hij eerder zijn moment van glorie had beleefd door de vierde rit in de Ronde van Frankrijk, Caen-St.-Brieuc, te winnen, meteen zijn laatste zege.

Na zijn sportloopbaan werd hij freelance medewerker, eerst bij de televisie-afdeling van toen nog de BRT waar hij chauffeur was van Fred De Bruyne en later bij de NOS.

Het was twintig jaar wachten op een volgende klepper: **Hendrik REDANT** (° 1 november 1962)

Na een paar jaar in de lagere regionen te hebben gekoerst werd hij in 1987 beroeps. Datzelfde jaar wordt hij reeds 7de in Kuurne-Brussel-Kuurne en wint hij de Omloop van het Houtland. Vanaf 1989 tot 1992 is hij actief in de Lottoploeg en rijgt hij de overwinningen aan elkaar.

In de editie 1991 van Parijs – Roubaix snelt hij op zijn eentje voor iedereen uit. Met nog 20 km voor de boeg bedraagt het verschil een goeie halve minuut. Redant voelt zich zegezeeker maar rijdt dan achteraan lek. Nog altijd niet onoverkomelijk, maar dat wordt het wel wanneer de mecaniciens van de neutrale wagen gaat stuntelen: de man komt aandraven met een voorwiel en doet er eindeloos lang over om een achterwiel van het dak te wurmen dat hij dan ook nog eens verkeerd monteert, zodat het wiel sleept.

De machtsmens Hendrik Redant triomfeert in de klassieker Parijs – Tours in 1991

TV-beeld bij het verhaal van de hem ontstolen zege in Parijs – Roubaix 1991

Redant wordt nog tiende, maar jaren later blijkt dat de mecaniciens in kwestie verwant was met Marc Madiot, de winnaar van die Parijs-Roubaix...

Zijn allermooiste overwinning is ongetwijfeld zijn zege in de klassieker Parijs – Tours van 1992. In 1993 stapte hij over naar de Colstrop-ploeg die hij één jaar later verlaat voor het Italiaanse ZG Mobil. Hij rijdt haast alle klassiekers en wordt 2de in het kampioenschap van Vlaanderen. In 1995 rijdt hij voor het Nederlandse TVM en wint de Omloop van het Waasland en de GP van de stad Zottegem. In 1996 krijgt TVM Farm Frites als co-sponsor: hij eindigt 7 maal binnen de eerste 10.

Het seizoen 1997 begint goed met een 4de plaats in de Omloop Het Nieuwsblad, een 5de plaats in de Omloop van Het Waasland en een overwinning in Wanzele. In de Belgische klassieker Gent-Wevelgem van 9 april 1997, gebeurt er iets voor Hendrik wat niemand hem toewenst. Hij valt tijdens de afdaling op de kasseien van de steile Kemmelberg, wordt naar het ziekenhuis gebracht maar moet zijn actieve wielercarrière beëindigen. Hij was nochtans kind aan huis geweest op de Kemmelberg die hij in koersverband met 60 bezoeken had vereerd en waarop hij slechts 1 keer viel...

Op 1 juli 1997 wordt hij sportdirecteur bij TVM en later ploegleider bij Farm Frites.

Vervolgens belandt hij als ploegleider bij Omega-Pharma-Lotto op het einde van het seizoen 2010, die hij verlaat voor Pegasus, een nieuwe ploeg. Deze laatste kwam echter niet van de grond. Sinds 2012 is hij ploegleider bij United Healthcare Pro Cycling.

Luc Pots

Documentatiecentrum

Wij danken:

Delphine De Haeck, Kerksken: bidprentjes, object WO I
Herman Van Cauwenbergh, Haaltert: teksten WO I
Dirk Elskens, Haaltert: bidprentjes
Paul Ghijssels, Haaltert: bidprentjes gesneuvelden WO I, Popp kaart Kerksken 1850
Roger De Troyer, Helderger: liedjesteksten
Jeanine De Schrijver, Helderger: liedjesteksten

Let wel: gedurende de vakantiemaanden juli en augustus is het documentatiecentrum gesloten.
Aan onze lezers van harte een zonnige en deugddoende vakantie.

Open: zondag 7 september

Het centrum is vrij toegankelijk elke 1ste zondag en elke 2de donderdag van 10-12u.
Andere donderdagen op afspraak (0492/809912)

Jubileum Haalterse priesters

Joannes Baptiste Van Houck, landbouwer en kuiper, woonde op den Bruul en huwde een eerste maal met Maria De Dier op 29 juli 1800. Ze kregen één kind, Theresia, dat werd geboren op 16 juli 1802. Op 8 augustus 1804, overleed Maria De Dier.

Joannes Baptiste huwde een tweede maal op 14 mei 1807 met Lucia De Smet. Het werd een groot gezin, niet minder dan 16 kinderen zagen het levenslicht te Haaltert. Twee van hen werden priester.

De jongste, Dominicus, was geboren op 28 november 1815 en werd priester gewijd in 1842. Hij overleed één jaar na zijn opruststelling in Moorsel op 1 maart 1902. Als onderpastoor was hij actief in Erwetegem, Zele, Buggenhout, Vlierzele, Ronse en als pastoor in Orroir en Moorsel.

Zijn broer Jozef Gustaaf werd geboren op 28 mei 1824 en werd priester gewijd in 1848. Hij fungeerde als onderpastoor in Gent Sint- Baafs, Sint- Gillis-Dendermonde, Ledeberg, Meldert, Kruishoutem en Sint-Gillis-Waas en als pastoor in Nokere, Zwijnaarde en Roborst, waar hij stierf op 27 januari 1903.

In Roborst vierde hij op 29 mei 1895 zijn vijftigjarig priesterjubileum en zijn 25-jarig jubileum als pastoor in deze landelijke gemeente. Dit ging uiteraard gepaard met de nodige luister en de kranten besteedden heel wat aandacht aan de feestelijkheid.

De jubilaris werd door de bevlagde straten naar de kerk begeleid waar hij een dankmis opdroeg. Deken De Bruyne van Ronse hield de kanselrede en bewierookte de pastoor voor al het goede dat hij verwezenlijkt had in deze parochie, *'geen moeite heeft hij gespaard om van deze kerk een weerdig huis van God te maken. De kerk is waarlijk lieflijk, schoon geschilderd, versierd met geschilderde vensters, door de parochianen gegeven, aangemoedigd door het voorbeeld van hunnen herder en zijne zusters die er twee, ter gelegenheid van dit feest aan de kerk geschonken hebben'*. Het feest duurde gans de dag want 's avonds was het op de parochie algemeene verlichting. Het was eene voldoening voor den jubilaris te bestatigen dat al zijne parochianen, zoo

geestdriftig aan deze betuiging van liefde deel namen.'(1) 's Anderendaags werd het feest voortgezet in het klooster, waarvan hij ook reeds 25 jaar bestuurder was. In 'Den Denderbode' verscheen een artikel met een 'jubelzang begeleid door piano' gemaakt door 'twee heren van Moorsel'(2). Vijftigjarig Priesterschap en 25 jarig Herderschap in Roborst van Zeer Eerw.Heer J.G.Van Houck.

Jubelzang.

Eene kroon van grijze haren
Dwingt der wereld eerbied af
Wel hem die ze mocht vergaren
Heil wien God dien zegen gaf!

Doch wat blinkt die zilveren kroone
Den rechtvaardige beloofd
Duizend keere nog zoo schoone
Op 't gezalfde Priesterhoofd!
Vijf en twintig volle jaren
Zag Rooborst zijn vuurge vlijt
Die noch macht noch kracht zou sparen
Gansch der menschheid toegewijd!

Grijaards heeft hij nog geweten
Moeders heeft hij nog kind gekend
In hun smart of vreugdekreten
Steeds het oog naar hem gewend!
Vijftig jaren zijn vervlogen
Sinds hij aan zijn broeders hand
Voor Gods altaar neergebogen
't Heil genoot der eerste offrand!
Wat de hel nu ook bewerke
Hij blijft in den Godsdienststrijd
Recht gelijk het kruis der kerke
Kloek als in den jongelingstijd!

Op 30 januari 1903 verscheen het overlijdensbericht van J.G. Van Houck en 'op al de plaatsen waar hij zijn priesterambt heeft uitgevoerd, legde den E.H. Van Houck den meesten iever aan den dag.'

Zijn grafzerk staat op het kerkhof te Roborst tegen de zuiderzijbeuk. In het kerkgebouw zijn er ook twee glasramen ter nagedachtenis van deze priester.

Over zijn jongere broer Dominicus lezen wij het volgende: 'na zijn functie als onderpastoor werd hij gezonden naar Orroir, slechts vijf jaren verbleef hij daar, doch dit was voldoende om de nieuwe kerk te voltrekken

en te versieren, ook nog om de eendracht en broederlijke liefde te doen heerschen, waar te vooren niets bestond dan wanorde en jaloerschheid. In Moorsel werd hij benoemd in 1866 en daar ook heeft hij zijn krachten toegewijd en gewerkt aan het heil der zielen hem toevertrouwd.

Dat hij Maria beminde, blijkt uit de bloeiende Congregatie der jonge dochters, welke hij 25 jaar geleden tot stand bracht; alsook de schoone gotische kapel, welke hij met eigen penningen bouwde ter eere van O.L.Vrouw van Lourdes. In 1879 schonk hij aan zijne parochie eene dubbele vrije katholieke school. De goede God kwam eindelijk palen stellen aan zijnen iever, door hem, vijf jaren geleden, met lam- en blindheid te slagen en nooit heeft iemand een klacht uit zijn mond gehoord'(3)

Julien De Vuyt

1-Godsdiensstige week in Vlaanderen, 9 juni 1899

2-Den Denderbode, 4 juni 1899

3-Godsdiensstige week in Vlaanderen, 7 maart 1902

Wat kostte een begrafenis 50 jaar geleden?

Een bijdrage in De Standaard van 1 oktober, 'Wat kost een begrafenis' bracht ons op het idee om vroegere begrafenisoonkosten te bekijken. De huidige onkostennota gaat van €3000 (goedkoop) tot €17000 (luxueus).

In ons Documentatiecentrum bevinden zich enkele rekeninguittreksels van vroeger gemaakte uitgaven bij begravingen. Wellicht is het interessant even te vergelijken met de onkosten vandaag.

Voor de begraving van O.R. in 1936 betaalde de familie:

- Voor het drukwerk door Alfons Redant & Zoon: 350 doodsbriefjes, 350 zegels van 0,10 ct., 300 doodsbeeldekens, 160 bedankingskaartjes met enveloppen en 160 zegels van 0,10 ct.: 369,50 Bfr.
- Voor het aanbieden van het rouwmaal door Jos Roelandt: 300,60 Bfr.
- Voor het lezen van 'dertigste missen voor de zielezaligheid' te Aalst door Dioc. Opziener F.Redant: 450 Bfr.
- Voor het delven van het graf door grafmaker Alfons Van Nieuwenborgh: 40,20 Bfr.
- Voor het luiden van de klokken door Gustaaf Matthijs: 192,50 Bfr.
- Voor het vervoer van het lijk door Cyriel Bael: 100 Bfr.'

De begraving van B. S. op 12 maart 1947 bracht volgende onkosten met zich mee:

- 'Pastoor Buckens: lijkdienst 2de klas: 925 Bfr.
 - Delven van het graf door Remy De Loose: 200 Bfr.'
 - De onkosten bij het overlijden van A.V. in 1952 gaven weer een ander beeld:
 - 'Huisarts: verzorging en medicatie 2260 Bfr.
 - Lijkenvervoer door Cyriel Bael: 300 Bfr.
 - Pastoor Buckens voor de lijkdienst 2e klas: 1150 Bfr.
 - Drukwerk A. Redant, 300 rouwbrieven: 452 Bfr.
 - Rouwmaal: levering gekookte hesp, salami en filet americain door Alfons Lauwereys: 550 Bfr.
 - Bakken van brood en 'pistolles': 350 Bfr.
 - Doodskist gemaakt door Camiel Van Impe: 2005 Bfr.
 - Klokken luiden door F. Huybrecht: 300Bfr.
 - Delven van het graf door grafmaker Remy De Loose: 350 Bfr.'
- (Omgerekend ca. € 190.)

WdL

Procesverbaal te Haaltert 1865

Op 18 februari 1865 verschenen voor politiebeambte en schepen Jozef Peleman twee 'ruziemakers', enerzijds Hector M., timmerman (27 j.) en anderzijds Leander C. Beiden waren actief in het onderwijs.

Zij kwamen van Aalst en dra vlogen de verwijten heen en weer. Leander C. suggereerde dat de gemeentescholen grote voordelen genoten, terwijl hij, als 'bijzondere onderwijzer' buiten de krijtlijnen viel. Leander C. weerlegde dit met klem. Hij verweet Hector M. dat hij aan zijne verplichtingen niet voldaan had.

Blijkbaar keerde de rust spoedig terug want dronken *'in den herberg De Pelgrim bij Jan Van der Elst eenige flesschen bier'* samen met een derde kompaan, Heyman, die de ruziemakers wou *'kalmeren'*.

Werkte het gerstenat tegendraads? Waarschijnlijk wel, want de scheldpartijen begonnen opnieuw. Volgens Leander C. was M. *'ne sloeber, ne slegten, een onoozelen zeeker'*, waarop deze antwoordde: *'indien ik wilde, ik kon u ook verwijten dat gij nen hoerenbok zijt'*.

Bij het verlaten van de herberg ging het steeds erger en vielen er klappen en *'Hector M. na hem slagende met zijn regenscherp heeft Leander C. hem vast genomen en in zijn duim gebeten, die zeer gewond was'*. Het was zo erg, noteerde de politiebeambte *'dat zelfs twee dozijn aarde pijpen welke Heyman droeg, door hunne worsteling zijn gebroken geweest'*.

Het is onvoorstelbaar dat onze politiemensen zich nu zouden moeten bezighouden met dergelijke futiiteiten.

Bron: RAB, Haaltert Modern, briefwisseling Gemeentebestuur

WdL

Clericalen titel-Haaltert 1840

In de minuten van notaris Willem Breckpot zit een merkwaardige akte, opgesteld op 17 november 1853.

Alexander Arents, *'doctor in de medicynen'* en zijn echtgenote Petronella Nicolas, gehuisvest in Haaltert (huidige Rijkswacht) willen *'de goede neigingen'* van hun zoon Joseph Antonius (° Haaltert, 31-03-1831 en + Haaltert, 02-04-1914) begunstigen.

Joseph verblijft en studeert in Gent aan het seminarie en bereidt zich voor op het priesterschap of 'tot het ontvangen der heilige orders'. Met een financieel duwtje willen ze 'hem voorzien van eenen behoorlyken titel clericaal'.

Zij stellen een som van 4000 frank ter beschikking van de bisschop van Gent, Ludovicus Josephus Delebecque om de opbrengst ervan te gebruiken *'tot de persoonlijke behoeften van hunnen zoon en tot verzekering van gezegden clericalen titel te verbinden in een byzondere hypotheek'*.

De hypotheek wordt genomen op een perceel grond gelegen op de Bruulkouter *'genoemd de veldmuis'*. Het heeft een oppervlakte van 84 aren, is gekend bij het kadaster onder Sectie B, nr. 37c en paalt aan eigendommen van Carolus Arents, Carolus Ludovicus en Petrus De Troch, Mauritius Van Herreweghen en aan de voetweg ('gewonnen weg') (1). De akte werd naast de betrokkenen en de notaris mede ondertekend door de getuigen Franciscus Schokkaert en Benedictus De Boeck, beiden wonende te Haaltert.

Na zijn priesterwijding werd hij onderpastoor in Zulzeke (1856), in Kalken (1859), in Zele (1864) en in Schorisse in 1871.

Deze eigenzinnige priester kwam in conflict met de bisschop en vertrok in 1873 naar een missiepost in Noord-Amerika in het bisdom Ogdenburg. Hij kwam lichamelijk geknakt terug naar zijn geboortestreek en hielp sporadisch bij het parochiale werk.

De missionaris, zoals hij in het dorp genoemd werd, was een hoogst merkwaardige figuur. Met lange baard en getooid met een berenhuid was hij niet bepaald een beminnelijk figuur.

In het gezin van Dokter Alexander Arents was er nog een tweede zoon, Cornelius (° Haaltert, 21-02-1840) die priester werd. Hij werd aangesteld als onderpastoor in Heldergergem (1866), in Kemzeke (1871) en in Nazareth (1881) en stierf op 48-jarige leeftijd.

1. Het betreft hier de percelen waar de huidige woningen staan van fam. Beelaert en fam. De Pelsemaeker

Vermeende opsluiting in Denderhoutem -1923

Het is een algemeen bekend fenomeen dat de media belust is op sensatie. Sommige doen hun verhaal in min of meer bedekte termen als het een delicate zaak betreft. Andere zetten de feiten dik in de verf waardoor de berichtgeving niet altijd correct is. De ene controleert de bronnen, de andere niet en zo wordt de lezer soms in de maling genomen. Dit is vooral merkbaar enkele decennia geleden. Zo brachten zowel Gentse als Brusselse kranten het misleidend verhaal van een oudere dame die 'zou' opgesloten zijn te Denderhoutem.

Het betrof de 70-jarige A., ongehuwd en welstellend, die met tegenzin door drie personen uit haar woning werd 'ontvoerd'. Zij werd ondergebracht bij haar zus in de Stichelen. Volgens de kranten werd zij er gedurende zes jaren als een gevangene opgesloten 'in een eng, ellendig kamerken van nauwelijks vier vierkante meter oppervlakte. Die plaats werd omtrent ingenomen door het bed. Daar was noch stoel noch tafeltje in. Er was een aarden vloer met wel honderd gaatjes waar de muizen uitkwamen.

Het bed was afschuwelijk vuil en walgelijk, de strooizak was onderaan half opgeknaagd, alle slag van insecten nestelden zich in het bed. A. kon nooit uit haar gevang want de deur werd langs buiten op slot gedraaid. Ze kreeg weinig of geen water om zich te wassen, haar hemd werd zelden ververscht, kousen en kloefen waren slechter dan die van een bedelaar. De zus zag nooit de opgeslotene, het was haar zoon die zijn tante eten bracht gelijk een hond.' (1)

Deze aangedikte beschrijving moet de lezer een beeld ophangen van de toestand waarin de vrouw jarenlang zou geleefd hebben. Achteraf gezien, is men geneigd zich af te vragen of de auteur van het bewuste artikel wel ooit ter plaatse is geweest.

Na alle foute informatie kwamen twee ambtenaren van het Dendermondse gerechtshof de zaak onderzoeken. Bij ondervraging van het slachtoffer stelden zij vast dat A. haar verstand niet verloren had, zoals beweerd werd, maar nog heel attent was.

Volgens de krant deed zij het verhaal zoals beschreven en het artikel bevestigde zelfs dat de burgemeester en Dr. Van Ongevalle niet eens wisten dat de dame nog in de gemeente verbleef. In hun veronderstelling had de burgemeester de opdracht gegeven om de vrouw naar 'een gezondheidsgesticht' te brengen.

Om het gebeurde aan de werkelijkheid te toetsen, gingen de persmensen van 'De Volkstem' efficiënter te werk en kwamen ter plaatse om misverstanden uit de weg te ruimen.

Bij nader onderzoek stelden zij vast dat het verhaal over A. fel overdreven was. In een kort stuk publiceerde de regionale krant de ware toedracht van het verhaal. Het was enerzijds een rechtzetting en anderzijds een eerherstel voor de familie, want de roddelpraatjes waren schering en inslag.

De krant schreef: *'Van poging tot inpalmen eener erfenis is hier volstrekt geen spraak en van wederrechtelijke opsluiting evenmin. A. was niet simpel van geest, soms zeer koppig en eigenzinnig.'*

'Dat de plaats waar zij aangetroffen werd niet al te proper was, is war, doch van daar tot de bewering dat er een pestgeur heerste is er een groot verschil. In alle geval zal A. ergens in een gesticht geplaatst worden.'(2)

Dergelijk verhalen boden de nodige inspiratie voor de marktzangers, die evenzeer op sensatie belust waren. Dergelijke gebeurtenissen verkochten goed!

Zonder enige controle over de juistheid van het verhaal maakte marktzanger Antoon Verstraeten een tekst op basis van het gepubliceerde in de krant. Samen met zijn vrouw zongen zij na de missen en op markten over de martelares van Denderhoutem, die er in feite geen was!

Het 'vliegend blad' dat zij na de zangstonde verkochten spreekt voor zich. Het taalgebruik liet te wensen over, maar dit was 'gangbare taal' voor de overgrote meerderheid van de marktzangers.

'Eene martelares van 70 jaren te Denderhoutem 6 jaren opgesloten'

Stem: Ziet wat de hoogmoed doet

Sa vrienden wil mij goed verstaan

Naar hetgeen ik zingen gaan

Het zijn afgrijselijke dingen

Die tot Denderhoutem weer heeft bestaan

In 1917 op dien dag

Drie personen die vrouw naar de gemeente gebracht

Sedert dien tijd zoveel geleden

Geen mensch die haar nog eens zag.

Refrein:

Zes jaar bij dag of nacht

Heeft zij daar doorgebracht

In ellenden, in grooten nood

Zij verlangde naar hare dood

De hoogmoed van geld en goed

Zij die bidden met vertrouwen op God

Verzacht toch mijn droevig lot.

Haar bed was vuil, van geen fatsoen

Stond in de kamer alleen zonder tafel of stoel

Slechte kleederen had zij gedragen

Nooit wit gewasschen haar smoel

Haar slaapmatras die wij daar zagen

Was door ratten en muizen doorgeknaagd

Haren kop geen kam gekregen

Slechte geur waar geen klaarte doorzag.

't Was haar zusters zoon met gedacht

Die zijn matante dagelijks eten bracht

Dien jongen die moest dat toch wel weten

Wie dat haar daar had gebracht

Een klacht door vrienden voorwaar

Werd aan het Parket gedaan

Die kwamen in huis zonder vergeten

Op die vrouw een onderzoek gedaan.

Die ellende verschrikt aldaar

Als zij die heeren van 't Parket daar zag staan

Zij trachten daar iets te weten

Wie dat er haar naartoe had gedaan

Zij zagen ne keer in het ronde

Haar bed te slecht voor een hond

Alles onderzocht zonder vergeten

Haar naar een gesticht gebracht terstond.

Voor 't sluiten van mijn lied voorwaar

Rijk en arm heb mij verstaan

Breng niemand in den nood

Wil malkander toch verstaan

Leeft als zuster en broer tesaam

Spaart het leven van een martelares

Die van zooveel jaar is.'

Julien De Vuyst

1. *De Volksstem*, 29 augustus 1923, p. 3

2. *idem*